

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Learning Activities in Art from Banana Trees by Using
Cooperative Learning (LT Techniques) and Demonstration Teaching
for Grade 2nd Students

อภิเดช ธิตะปัน (Aphidet Thitapan)* วชรินทร์ ศรีรักษา (Watcharin Siraksa)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วง โรงเรียนบ้านวังมน โรงเรียนบ้านตาตเสริม จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2561 จำนวน 16 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และช่วยกันทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และวิธีการสอนช่วยสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนได้อย่างดีมาก 2) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91 และมีจำนวน นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 3) นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study the results of leaning activity development on Art from banana trees with cooperative learning management and learning together techniques (LT Technique) combined with demonstration teaching. 2) To study the learning achievement of Art from banana trees with cooperative learning management, and learning together techniques (LT Technique) combined with demonstration. According this study, there were students got the average score not lower than 70 percent and there were some students who passed the average criteria of 70 percent or over. 3) To study the satisfaction of learning activities on Art from banana trees. Target group was Prathom 2 students amount 16 people who studied in academic year 2018 at BanMuang school, BanWangmon School and BanTatserm school, Nongkhai province. This research was an action research. The results of this research found that: 1) Students participated in learning and helped each other to work in groups very well. The activity was interesting and teaching methods could also help to create more understanding for students. 2) The students got 91 percent of average score and there were some students who passed criteria of 100%. 3) The students were satisfied at the highest level.

คำสำคัญ: ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนแบบสาธิต

Keywords: Art from banana trees, Cooperative learning, Demonstration teaching

*นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการสอนศิลปะ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในสังคมทำให้กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยที่เด็กต้องสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมสมัยใหม่ พร้อมทั้งบ่มเพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะสมภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคม การพัฒนาชีวิตและการเรียนรู้ตั้งแต่เด็กจึงมีความสำคัญ ต้องเป็นการพัฒนาความสามารถทางสมองและร่างกายไปพร้อมๆกัน ซึ่งเป็นการยกระดับความคิดให้มีศักยภาพ มีประสิทธิภาพที่จะแก้ปัญหา โดยควบคู่การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป การศึกษาที่ยอมรับกันว่าเป็นการสร้างความรู้ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของคน คือการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง โดยการให้โอกาสแก่นักเรียนทุกคนได้รับรู้ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของตนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยปราศจากข้อจำกัด ทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ และอื่นๆ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนที่เป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกที่ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความรู้ ทักษะพื้นฐานรวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะ เป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะสาระทัศนศิลป์ ให้แก่นักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ นักเรียนได้สร้างสรรค์งานด้วยการใช้ทักษะฝีมือและความคิดให้มีความสัมพันธ์กัน ครูจึงจำเป็นต้องยึดตามหลักสูตรเป็นสำคัญ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเหมาะสมและสอดคล้องตามวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียนที่ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามและมีสุนทรียภาพ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ (กรมวิชาการ, 2546)

การเรียนรู้วิชาศิลปะ ถือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนในหลายด้าน ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะยังช่วยพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม รวมไปถึงการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ในอนาคต (ประไพ ประดิษฐ์สุทธาวาร, 2557) Guilford กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองในการคิดหลายทิศทาง ซึ่งมีองค์ประกอบความสามารถในการริเริ่ม ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความสามารถในการแต่งเติมและให้คำอธิบายใหม่ที่เป็นการติดตามหลักเหตุผลเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของความคิดสร้างสรรค์คือความคิดริเริ่ม นอกจากนี้ Guilford เชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่พรสวรรค์ที่บุคคลมี แต่เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งมีมากน้อยไม่เท่ากัน และบุคคลแสดงออกมาในระดับต่างกัน” (อารี รังสินนท์, 2527) โดยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต้องช่วยเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี กล่าวคือเป็นกิจกรรมที่ความเหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างดีทั้งช่วยให้กล้ามเนื้อและตาให้สัมพันธ์กัน ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และมีอิสระในการเรียนรู้ร่วมทั้งการสร้างสรรค์ผลงาน ช่วยสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจในการทำงานและส่งเสริมความคิดจินตนาการของนักเรียนตามที่หลักสูตรของสถานศึกษาได้วางไว้

เนื่องจากในปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านม่วง อำเภอสังขาม จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้มีการจัดการเรียนรวม คือการรวมเอาโรงเรียนบ้านวังมน และโรงเรียนบ้านตาตดเสริมมาเรียนรวมกับโรงเรียนบ้านม่วง ทำให้นักเรียนของทั้งสามโรงเรียนต้องมาเรียนร่วมชั้นเดียวกันตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 จนถึง

ปัจจุบัน จึงทำให้นักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น จากการสังเกตและสอบถามนักเรียนพบว่า นักเรียนไม่ชอบอยู่รวมกลุ่มกับโรงเรียนอื่น และในบางครั้งนักเรียนไม่ชอบให้เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า หรือมีนิสัยเกเรอยู่รวมกลุ่มด้วยในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม จึงส่งผลให้สัมพันธภาพในชั้นเรียนไม่เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตั้งไว้ตามหลักสูตรแกนกลางปีการศึกษา 2550 และการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีการบูรณาการเข้ากับวิชาต่างๆ เพื่อเป็นการลดเวลาเรียนลงและเพิ่มเวลาเรียนให้กับวิชาภาษาไทยเพื่อที่มุ่งเน้นนักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ จึงทำให้หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่มีความชัดเจนและมีกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการและความสนใจของนักเรียนเท่าที่ควร รวมทั้งไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับบริบทของท้องถิ่นของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่บ้านม่วง หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านม่วง อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย มีพืชเศรษฐกิจหลายชนิด หนึ่งในนั้นคือ ต้นกล้วยที่มีปลูกอยู่มากมายดังนั้นในพัฒนาการกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้จึงมีการนำเอาต้นกล้วยมาใช้ในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะเป็นหลัก (โรงเรียนบ้านม่วง, 2561)

ตามลำดับขั้นการพัฒนาทางสติปัญญาของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Piaget เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในลำดับขั้นที่ 3 Concrete Operations คือพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างและตั้งกฎเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดลอมออกเป็นหมวดหมู่ สามารถอ้างอิงด้วยเหตุผลที่ไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลายๆอย่าง และคิดย้อนกลับ (Reversibility) ได้ Victor Lowenfeld นักจิตวิทยาการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้างานทางด้านศิลปะของเด็ก และการคิดสร้างสรรค์จากงานทางศิลปะ โดยให้เด็กแสดงออกทุกอย่างอย่างอิสระเขาทดลองกับเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง อายุตั้งแต่ 2 ปี โดยให้เด็กวาดภาพด้วยสีเทียน จะสีอะไรก็ได้ พบว่าเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีอายุอยู่ระหว่าง 7-8 ปี ตรงกับพัฒนาการขั้นที่ 3 ขั้นขีดเขียน (Schematic Stage) (7-9 ปี) เป็นขั้นที่ขีดเขียนให้คล้ายของจริง และความเป็นจริงจะพิจารณาได้ตามลำดับดังนี้ คน รูปที่ออกมาจะแสดงพอเป็นลักษณะ ถ้าวาดรูปคนเราอาจไม่รู้ว่าเป็นคนรูปคน และภาพที่ออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น ส่วนใดที่เด็กเห็นว่าสำคัญ น่าสนใจก็จะวาดส่วนใหญ่เป็นพิเศษ ขึ้นอยู่กับเด็กที่จะให้ความสำคัญอะไรและจะมีรูปหนึ่งจะซ้ำหลายๆ อย่าง(ซ้ำกัน) ในภาพ การใช้สี ส่วนมากใช้สีตรงกับความจริง แต่มักใช้สีเดียว ประสบการณ์ของเด็กจะทำให้ใช้สีได้ถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริงขึ้น (ศรียา นิยมธรรม, 2544) ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรเน้นที่ตัวของนักเรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก โดยอาศัยรูปแบบและกิจกรรมที่มีความตื่นตาตื่นใจ น่าสนใจ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

จากลำดับขั้นการพัฒนาทางสติปัญญาของมนุษย์ตามทฤษฎีของPiaget และพัฒนาการการเรียนรู้ศิลปะเด็กของ Victor Lowenfel การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสอนแบบสาธิต เป็นรูปแบบการสอนหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะ สารทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้เป็นอย่างดีและมีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน ที่ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนร่วมกันทำงานในกลุ่ม โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานกลุ่ม ตามที่ Johnson and Johnson ได้เป็นผู้เสนอในปี ค.ศ.1975 ต่อมาในปี ค.ศ.1984 เขาเรียกรูปแบบนี้ว่าวงกลมการเรียนรู้ (Circles of Learning) รูปแบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสมและการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่ง จอห์นสันและจอห์นสัน ได้เสนอหลักการกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค LT(Learning Together) จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้ สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (Positive Interpenence) จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face To Face Interaction) จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้(Individual Accountability) ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (Social

Skills) จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group Processing) (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) โดยอาศัยรูปแบบการสอนแบบสาธิต มาช่วยในการสร้างความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการสอนแบบสาธิตคือ กระบวนการที่ผู้สอน ใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์กำหนด โดยการแสดงหรือสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียน สังเกตดูแล้วให้ผู้เรียนซักถามอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสอนแบบสาธิต (ทิตนา แหมมณี, 2551) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างเข้าใจและมีความสุขในการเรียนรู้ ดังนั้นทั้งการสอนร่วมมือ เทคนิค LT (Learning Together) และการสอนแบบสาธิตที่กล่าวมาข้างต้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนในครั้งนี้

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย โดยเป็นการนำส่วนต่างๆของต้นกล้วยมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค(LT) ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้เกิดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ที่เหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่น ควบคู่กับการพัฒนาความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนอย่างมีความสุข ควบคู่กับการสร้างสรรค์ผลงานที่มีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ผลงานของตน และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยการนำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1992 อ้างถึงใน ยาใจ, 2538) มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอน ศึกษาเอกสารและวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้ความรู้แก่ผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำการวิจัยและทราบบทบาทหน้าที่ของตนในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างแล้วในขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ (The action process) และผลของการปฏิบัติ (The effect of action)

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) เป็นการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ที่ได้จากขั้นสังเกตการณ์ โดยการวิเคราะห์ การประเมิน อภิปราย สรุปผล และเสนอแนะการจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และวงจรปฏิบัติแต่ละวงจร ร่วมกันทั้งผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวางแผนการปฏิบัติต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วง โรงเรียนบ้านวังมน โรงเรียนบ้านตาดเสริม อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย โดยทั้ง 3 โรงเรียนมีการจัดการเรียนรวม จำนวนนักเรียนทั้งหมด 16 คน ปีการศึกษา 2561 โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sample) เนื่องจากทั้ง 3 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนร่วมกันทั้ง 3 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ การสร้างสรรผลงานศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต รายวิชา ศ 12101 วิชาศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน 12 ชั่วโมง ผลการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีคะแนน 4.56 หมายถึงความเหมาะสมดีมาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

1) แบบบันทึกผลการปฏิบัติงานของวงจร เป็นแบบบันทึกสำหรับผู้วิจัยและครูผู้ช่วยวิจัยในการบันทึกผลทั้งข้อดี และข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอนในด้านครูผู้สอน ด้านพฤติกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง ทำการบันทึกเมื่อจัดการเรียนการสอนสิ้นสุดลงในแต่ละวงจร เป็นการสรุปผลในแต่ละวงจร ผลการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีคะแนน 4.12 หมายถึงความเหมาะสมดี

2) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนในกลุ่มโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สังเกต ทำการสังเกตในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 ถึง 1.00 แสดงว่าแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มเหมาะสมที่จะนำไปใช้

3) แบบประเมินผลงานกลุ่ม เป็นแบบประเมินผลการสร้างสรรค์ผลงานกลุ่มของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ทำการประเมินทุกครั้งหลังจากนักเรียนสร้างสรรค์ผลงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบประเมินผลงานกลุ่มมีค่า IOC เท่ากับ 0.54 ถึง 1.00 แสดงว่าแบบประเมินผลงานกลุ่มเหมาะสมที่จะนำไปใช้

4) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามใช้ในการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ทำการสอบถามเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่า IOC เท่ากับ 0.75 ถึง 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามความพึงพอใจเหมาะสมที่จะนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ให้กับผู้ช่วยวิจัย

2. ปฐมนิเทศนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวงจรปฏิบัติการ ดังนี้
 - วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3 จำนวน 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติการ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ทำการเก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผน แบบบันทึกผลการปฏิบัติงานของวงจรทำการบันทึกสรุปผลเมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 1 สะท้อนผลการปฏิบัติวงจรที่ 1 เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรที่ 2
 - วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-7 จำนวน 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติการ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ทำการเก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผน แบบบันทึกผลการปฏิบัติงานของวงจรทำการบันทึกสรุปผลเมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 2 สะท้อนผลการปฏิบัติวงจรที่ 2 เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรที่ 3
 - วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8-10 จำนวน 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติการ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ทำการเก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผน แบบบันทึกผลการปฏิบัติงานของวงจรทำการบันทึกสรุปผลเมื่อสิ้นสุดวงจรที่ 3 สะท้อนผลการปฏิบัติวงจรที่ 3
4. การจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ทำการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

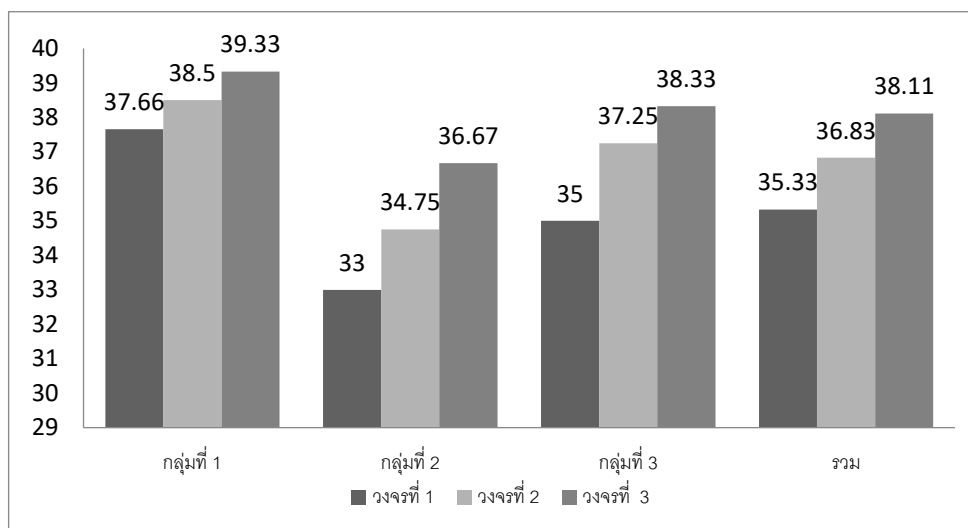
1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลต่างๆ นำมาวิเคราะห์ให้เห็นเป็นข้อมูลเชิงเนื้อหาใน กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้จากต้นกล้วย ว่ามีข้อดีหรือปัญหาอย่างไร และหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบสอบถามความพึงพอใจ นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัยทั้ง 3 วงจร พบว่าครูผู้สอนมีการเตรียมการสอน และเตรียมสื่อการสอนเป็นอย่างดีทำให้นักเรียนมีความสนใจในการสอนของครู ครูมีการสาธิตขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานเป็นลำดับขั้นตอน มีการเขียนขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานให้นักเรียนดู ครูพูดชัดเจนเสียงดังฟังชัด ครูมีเทคนิคสร้างความสนใจของนักเรียน มีการเดินดูให้คำแนะนำนักเรียนในขณะที่สร้างสรรค์ผลงาน มีการใช้ภาษาในการอธิบายที่มีความเข้าใจง่ายเหมาะสมกับนักเรียน ครูเปิดโอกาสให้สอบถามและทำงานอย่างมีอิสระ และมีความยืดหยุ่นในการสอน กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมมีความน่าสนใจ นักเรียนได้ช่วยกันในการสร้างสรรค์ผลงาน นักเรียนเห็นภาพของขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน ได้นำความรู้ที่เรียนมาจากคาบที่แล้วมาต่อยอดในการสร้างผลงาน นักเรียนได้ช่วยกันระดมความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน การสอนแบบสาธิตช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้

ขั้นตอนที่เข้าใจ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งรอบตัวที่สามารถนำมาสร้างงานสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และเกิดความรู้สึกภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เป็นกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วม พฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนมีดังนี้

แผนภาพที่ 1 ตารางสรุปคะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่มทั้ง 3 วงจร

จากแผนภาพที่ 1 พบว่าคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกๆวงจร โดยกลุ่มที่มีคะแนนน้อยสุดคือกลุ่มที่ 2 ในวงจรที่ 1 มีคะแนน 33.00 ระดับคุณภาพอยู่ที่ ดี และกลุ่มที่มีคะแนนมากที่สุดคือกลุ่มที่ 1 ในวงจรที่ 3 มีคะแนนอยู่ที่ 39.33 ระดับคุณภาพอยู่ที่ ดีมาก

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน 36 – 40 ระดับคุณภาพดีมาก ช่วงคะแนน 28 – 35 ระดับคุณภาพดี
ช่วงคะแนน 20 – 27 ระดับคุณภาพพอใช้ ช่วงคะแนน ต่ำกว่า 20 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป ผลการวิจัยเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางคะแนนแบบประเมินผลงานกลุ่ม ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่ม	คะแนนเต็ม	คะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนนจากแบบประเมินผลงาน		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ตัดสินคุณภาพ (20คะแนน)
			คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (%)		
1	200	140	186	94.50	1.10	18.90 (ดีมาก)
2	200	140	178	89.00	1.14	17.80 (ดี)
3	200	140	182	91.00	1.32	18.20 (ดีมาก)
รวม	600	420	546	91.00	2.88	18.20 (ดีมาก)

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 91.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.88 มีระดับตัดสินคุณภาพอยู่ที่ดีมาก 18.20 คะแนน กลุ่มที่ 1 มีคะแนนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 94.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.10 มีระดับตัดสินคุณภาพอยู่ที่ดีมาก 18.90 คะแนน และกลุ่มที่ 2 มีคะแนนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 89.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.14 มีระดับตัดสินคุณภาพอยู่ที่ดีมาก 17.80 คะแนน

ตารางที่ 2 ตารางคะแนนร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 70/70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์	ร้อยละ	จำนวนนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์	ร้อยละ
16	16	100	0	0

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยมีดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางสรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	SD	เกณฑ์การประเมิน
ด้านครูผู้สอน			
1.คุณครูมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ	3.81	0.40	พอใจมากที่สุด
2.คุณครูสอนเนื้อหาที่มีความเข้าใจและสมบูรณ์	3.88	0.34	พอใจมากที่สุด
3.คุณครูมีการสาธิตขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	4.00	0.00	พอใจมากที่สุด
4.คุณครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น	3.75	0.58	พอใจมากที่สุด
5.คุณครูเอาใจใส่ให้คำแนะนำในขณะสร้างสรรค์ผลงาน	3.94	0.25	พอใจมากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
6.นักเรียนมีความชื่นชอบในการทำกิจกรรมกลุ่ม	3.88	0.34	พอใจมากที่สุด
7.นักเรียนมีความชื่นชอบและเข้าใจจากการศึกษาแบบสาธิต	3.94	0.25	พอใจมากที่สุด
8.นักเรียนมีความชื่นชอบการนำต้นกล้วยมาสร้างงานศิลปะ	3.81	0.54	พอใจมากที่สุด
9.สื่อและวัสดุการจัดการเรียนการสอนมีความมีความเหมาะสม	3.94	0.25	พอใจมากที่สุด
10.วัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอต่อการสร้างสรรค์ผลงาน	3.63	0.27	พอใจมากที่สุด
ด้านนักเรียน			
11.นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นในกลุ่มได้	3.88	0.34	พอใจมากที่สุด
12.นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	3.75	0.58	พอใจมากที่สุด

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	SD	เกณฑ์การประเมิน
13.นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้	4.00	0.00	พอใจมากที่สุด
14.นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนๆในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่	3.88	0.34	พอใจมากที่สุด
15.นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	3.94	0.25	พอใจมากที่สุด
ด้านสมาชิกกลุ่ม			
16.สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่การทำงานที่ชัดเจน	3.56	0.73	พอใจมากที่สุด
17.สมาชิกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	3.75	0.58	พอใจมากที่สุด
18.สมาชิกมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	3.94	0.25	พอใจมากที่สุด
19.สมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีกัน	3.88	0.34	พอใจมากที่สุด
20.สมาชิกกลุ่มรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.94	0.25	พอใจมากที่สุด
รวม	3.83	0.12	พอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ รายการประเมินความพึงพอใจทั้ง 20 รายการอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับพอใจมากที่สุดทั้งหมด โดยความพึงพอใจด้านครูผู้สอน คุณครูมีการสาธิตขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน และด้านนักเรียน นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.00 ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับพึงพอใจมากที่สุด

ใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.00	หมายถึง	พอใจมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	พอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	พอใจ	ค่าเฉลี่ย 0.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่พอใจ

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าจากการปฏิบัติงานในแต่ละวงจร จากวงจรที่ 1-3 ผู้วิจัยได้นำข้อดี ข้อบกพร่อง ตลอดจนแนวทางแก้ไข มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามขั้นตอนของวิจัยเชิงปฏิบัติการ และมีการสะท้อนผลระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเพื่อเป็นการระดมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น จากผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำงานกลุ่มมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ จะเห็นได้จากในวงจรที่ 3 ที่พฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ในวงจรที่ 3 กลุ่มมีระดับคุณภาพอยู่ที่ดีมาก คือร้อยละ 98.33 91.67 และ 95.83 ตามลำดับ จากการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการส่งผลให้นักเรียนมีผู้สัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนผลงานที่มีระดับพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับรัชดาพร ขวรุ่ง (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์เรื่องเส้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนหนองเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT (Learning Together) ผลการวิจัยปรากฏว่า 1.การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการพัฒนา

เชิงคุณภาพ พบว่าการนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้นโดยใช้เพลง ใช้ใบงาน สื่อของจริงการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียน นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะติดตามบทเรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วและถูกต้องในการเรียนกลุ่มย่อย นักเรียนทุกคนในกลุ่มพยายามช่วยเหลือกันมากขึ้น สังเกตจากคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มจะพัฒนาดีขึ้นการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีการเสริมแรงให้กับนักเรียนทั้งกลุ่มโดยการยกย่อง ชมเชยและมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จและผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการวิจัยที่ 1-3 พบว่านักเรียนมีคะแนนจากการเรียนรู้ที่ 1,2 และ 3 เฉลี่ยเท่ากับ 18.29, 19.12 และ 19.00 คิดเป็นร้อยละ 97.47, 95.59 และ 95.00 ตามลำดับ สรุปว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระทัศนศิลป์เรื่องเส้นมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นตามลำดับ

2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91 เกณฑ์การตัดสินคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 70/70 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการสร้างผลงานเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนให้อยู่ในระดับคุณภาพดีมากได้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมทักษะทางสังคม จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน โดยรูปแบบการเรียนรู้ร่วมมือหรือ Learning Together ย่อมส่งผลให้ในกลุ่มมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมารวมกันต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ ซึ่งสัมพันธ์กับหลักการสร้างสรรค์งานศิลปะมีกระบวนการตามลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากการรับรู้ (Perception) คือ การที่มนุษย์ใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ รับรู้และชื่นชมในธรรมชาติและสภาพแวดล้อมรอบตัว ต่อมาเป็นประสบการณ์ (Experience) คือ การที่มนุษย์ผ่านภาวะการรับรู้ ได้เห็น ได้ฟัง และได้ปฏิบัติด้วยตนเองมาแล้วบ่อยครั้งจนสั่งสมเป็นประสบการณ์และความชำนาญ และสุดท้ายเกิดเป็นจินตนาการ (Imagination) คือ การคิดสร้างภาพในจิตใจก่อนที่จะสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานศิลปะโดยมีพื้นฐานมาจากการได้สัมผัสรับรู้ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานในวิชาศิลปะ อยู่ในเกณฑ์การตัดสินคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทีละแผนการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้ร่วมกันระดมความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันในแต่ละคน เพื่อมาหลอมรวมเป็น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของแต่ละกลุ่ม ด้วยกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอนและมีบทบาทหน้าที่ของตนเองในการรับผิดชอบการทำการกิจกรรมกลุ่ม และยังเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งนักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้เกิดความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นและผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรถพงษ์ สีนเฮว (2555) ที่ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่องการวาดภาพแสดงทัศนียภาพโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ เรื่องวาดภาพทัศนียภาพ นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 86.74 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

และทักษะทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ ผ่านเกณฑ์จำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 76.26 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ศึกษาความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะจากต้นกล้วย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ รายการประเมินความพึงพอใจทั้ง 20 รายการอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับพอใจมากที่สุดทั้งหมด โดยความพึงพอใจด้านครูผู้สอน คุณครูมีการสาธิตขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานและด้านนักเรียน นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.00 ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับพึงพอใจมากที่สุดนั้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จึงต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มในการทำกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมกันในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่ต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มที่แตกต่างกัน ในการร่วมมือกันในการถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะ เพื่อให้ผลงานสำเร็จตามที่กลุ่มของตนเองตั้งใจไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการสอนแบบสาธิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่ารายการประเมินความพึงพอใจทั้ง 20 รายการอยู่ในเกณฑ์การประเมินระดับพอใจมากที่สุดทั้งหมด โดยความพึงพอใจด้านครูผู้สอน คุณครูมีการสาธิตขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานและด้านนักเรียน นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.00 ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับพึงพอใจมากที่สุด ทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนดให้ในทุกๆกลุ่มและทุกๆแผนการจัดการเรียนรู้และมีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ นัฐพล พิมพ์ทอง และอัญชลี ทองแถม (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค Learning Together วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางการเรียนรู้ สูงขึ้น มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 70 - 88 เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ต่อกันของสมาชิกในการเรียนรู้ ส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์และคะแนนความพึงพอใจอยู่ในทิศทางเดียวกันคือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์; 2551.
- ทิศนา แคมมณี. รูปแบบการเรียนการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2546.
- รัชดาพร ขวรุ่ง. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์เรื่องเส้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนหนองเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT (Learning Together) [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2554.
- สารณี ทาอามาตย์. การพัฒนาทักษะการคิดสู่การเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคการคิดอเนกนัย [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.

- สุกัญญา ทองวัฒน์. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แนวคิดของรูปแบบการสอนเพื่อฝึกการสืบเสาะหาความรู้และรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2545.
- สุภาวดี ไชยศรีทา. การพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.
- โสรัจจ์ แสนคา. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่6 [ออนไลน์] 2558 [อ้างเมื่อ 21 กันยายน 2560]. จาก <http://www.kruwandee.com/forum/10.html?wbid=2723>
- ไสว พักขาว. การเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative Learning) แบบ LT (Learning Together) [ออนไลน์] 2553 [อ้างเมื่อ 21 กันยายน 2560]. จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=free4u&month=12-2010&date=21&group=60&gblog=60>
- ศิริปิยะวรรณ ศิริโนนรัง. ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้ แบบร่วมมือ รูปแบบร่วมเรียนรู้ร่วมรู้ (Learning Together : LT) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2554.
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. การมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ [ออนไลน์] 2561 [อ้างเมื่อ 21 กันยายน 2560]. จาก <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm>